

ZOZ sarea

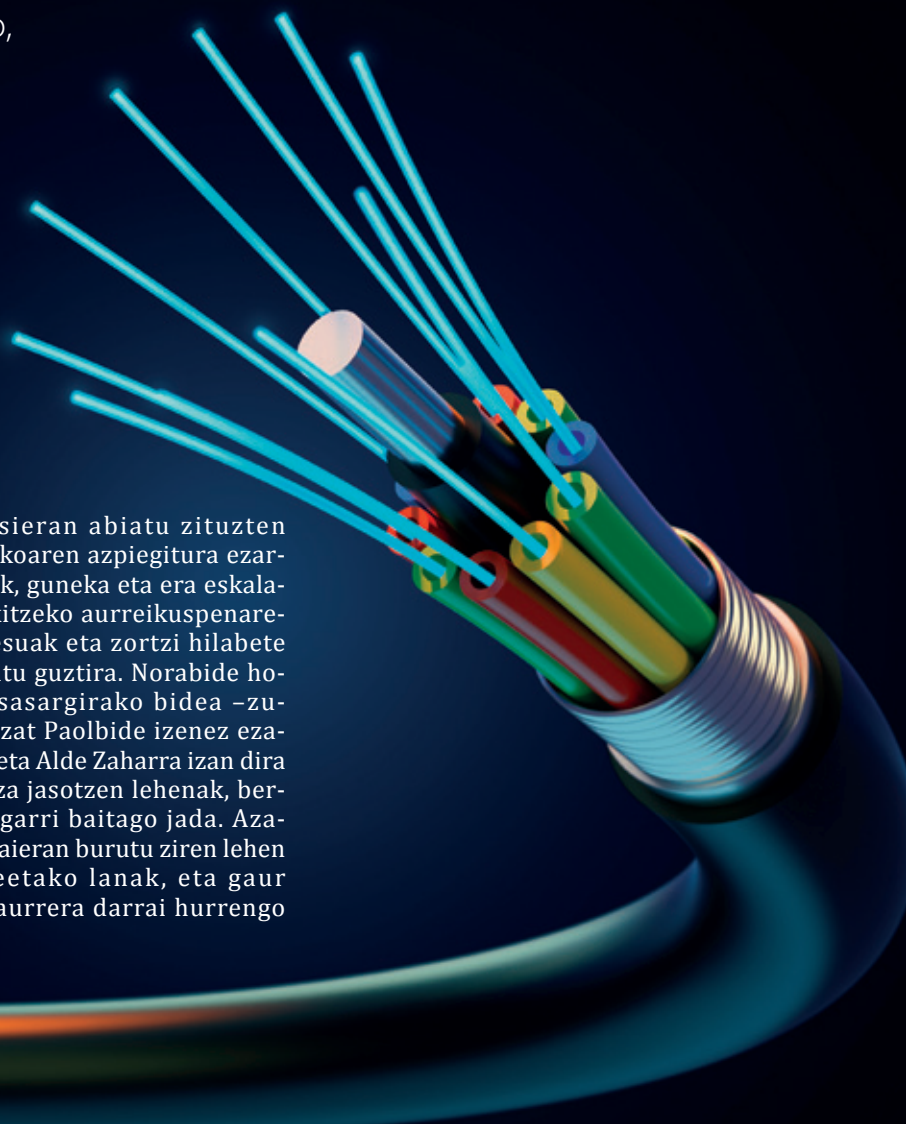
Telekomunikazio-burujabetza Zumaian

Urteak dira zuntz optikoa Internet konexiorako inplementatu zela, baina operatzaile erraldoien interesak tarteko, teknologia hori ez da oraindik kalitate onean heldu Euskal Herriko hainbat txokotara. Gipuzkoako Urola bailaran arazo horri irtenbide komunitarioa topatu diote: ZOZ edo Zuntz Optikoa Zumaia delako sarea hedatzea. "Sare neutro, ireki, libre eta mankomunatua", sustatzaileen esanetan.

 MIKEL EIZAGIRRE

Duela gutxi abiatu da Zuntz Optikoa Zumaia (ZOZ) izeneko, operatzaile txikien, Udalaren eta Guifi-net fundazioaren arteko elkarlanean. Egistasmoak herrian zuntz optikoko azpiegitura publikoa ezartzea du helburu. Udal Gobernuaren esanetan, proiektuak zumaiarrei "zuntz optikoko sare neutro, ireki, libre eta mankomunatua" eskaintzea ahalbidetuko du. Sarea gai izango etxebizitza, saltoki, erakunde eta enpresa guztietara heltzeko da gainera, herriko edozein lekutan egonda ere; kanpoaldean dauden Oikia, Artadi eta Narrondo auzoak barne.

Urri hasieran abiatu zituzten zuntz optikoaren azpiegitura ezartzeko lanak, guneka eta era eskalatuan eraikitzeko aurreikuspenarekin. Prozesuak eta zortzi hilabete iraungo ditu guztira. Norabide horretan, itsasargirako bidea -zumaiarrentzat Paolbide izenez eza-gunagoa- eta Alde Zaharra izan dira berrikuntza jasotzen lehenak, bertan erabilgarri baitago jada. Azaroaren amaieran burutu ziren lehen kokaguneetako lanak, eta gaur-gaurkoz aurrera darrai hurrengo gunean.

Zuntza herri osoan zabaltzen den heinean, informazio xeheagoa helaraziko diete bizilagunei: “Ekitaldi birtualetarako gonbidapenen eta sareko operatzaileen zerbitzu-eskaintzen bidez”, azaldu du Zumaiako Udalak. Hala, eremu bakoitzean instalazioak gauzatzen ari diren momentuan, lanen nondik norakoak azalduko dizkiete biztanleei, zuzenean zein bizilagunen komunitateen eskutik.

HASTAPENAK

ZOZ sarearen proiektua 2018. urte amaieran hasi zen kontzeptualki garatzen, Herrialde Katalanetako Guifi-net fundazioaren telekomunikazio-azpiegitura berriak Urola bailaran zabaltzen hasi zirenean. Egitasmo horrek telekomunikazioen burujabetzan interesa zuten zenbait lagun bildu zituen Zumaiian, eta horiek, berriz, udalarekin harremanetan jarri ziren 2019an, herri-rako zituzten ideiak azaldu asmoz. “Zumaiian zuntz optikoko sare bat sortzea interesgarria izango zela azaldu genien, operatzaile txikiek kalitatezko Internet-a prezio onean eskaini zezaten, base-rri guztietara heltzeko aukerarekin”, dio proiektuaren sustatzaile eta Abaila Kooperatibako kide den Xabier Garmendiak. Helburu horri helduta, bidea Guifi-net-ekin batera egitea aholkatu zioten operatzaile txikiek udalari, fundazio katalanak sare askeen sustapenean duen esperientzia zabala kontuan hartuta.

Iñaki Ostolaza Zumaiako alkatearen hitzetan, Udal Gobernuak “hasieratik”

izan du gogoan zuntz optikoko sarea hedatzea, herriak ez baitu zerbitzu hori eskaintzen duen operatzailearik zein azpiegiturarik izan orain arte. Gauzak horrela, Guifi-net fundazioarekin hizketan hasi eta berehala jabetu ziren sare neutroen hedapenean aditua den erakundearekin elkarlana sustatzeak zabaltzen duen aukeren leioaz. Ostolaza ziur

Zuntz optikoa
herrian zabaltzeko
hasierako inbertsioa
amortizatzeko,
erabiltzaileek
instalazioaren zati bat
finantzatzeko aukera
eskaintzen dute
sustatzaileek

dago proiektuaren etorkizunaz: “Gaur egun azpiegiturak garrantzitsuak dira, eta mugikortasun-azpiegiturak garrantzia gehien dute, baina etorkizunean garrantzia gehien izango dutenak informazioa mugitzen duten azpiegiturak izango dira”. Zuntz optikoko sareak horien ar-

tean egonik, Zumaiarako “aukera aparta” dela dio alkateak: “Zumaiar guztiek modu neutro eta irekian Interneteko abiadura handiko sarbidea izateko”.

SARE MANKOMUNATUA

Zuntz optikoa instalatzen den lekuetan ohikoa da sarea kudeatzeagatik etekin osoa ateratzen duten enpresa bakan batzuek gailentzea. Gainera, operatzaile horiek merkatu-kuota handiak dituzten multinazionalak izaten dira. Sare mankomunatuaren logika, aldiz, kontrako norabidean doa: azpiegituraren jabetza partekatua baitute oinarri. Kudeaketa-eredu horrek saihestu egiten du eragile bakar batek sare osoaren gaineko erabateko eskumena izatea, eta bide batez, operatzaile txikiei euren zerbitzua prezio leihakorrean eskaintzeko aukera luzatzen die. Hori ez ezik, kanalizazioen erabilpen arrazionalagoa ere bermatzen dute sare mankomunatuak, izan ere, operatzaileek zuntzaren azpiegiturak partekatzen dituztenean, zerbitzu bera eskaintzen duten kable-instalazioak errepikatzea saihesten da.

NEUTRALA

Azpiegituraren neutraltasuna da proiektuaren beste oinarri garrantzitsuenetako bat, hots, zerbitzua eskaini nahi duten operatzaile guztiek aukera eta baldintza berdinak izatea. Zumaiako kasuan, Guifi-net arduratzen da arau horiek errespetatzen direla bermatzeaz. Merkaturatzearen arloko jarduerak modu egokian egiten direla ere behatzen du, operadoreen arteko bitartekaritza-lanak eginez eta euren artean sor daitezkeen gatazkak konpontzeko baliabideak luzatuz.

Guifi-net fundazioaren Operazioen Zuzendaritzako kide den Miguel Ángel Irigoyenen arabera, “ezein operadoreen sare eskusiboak ez izatean datza neutraltasuna”, hau da, operadore guztientzat irekiak izatea eta sareen bikoiztasuna saihesteko partekatzea. Fundazioak azpiegitura bera ere kudeatzen du gainera, “dena neutraltasun hori bermatu ahal izateko, eta operadore bakar batek ere ez dezan sarea gehiegikeriaz erabili”, dio Irigoyenek.

Alderdi teknikoaz gain, sare neutralek badute euren dimentsio soziala ere, “konpentsazio-mahaia” izeneko antolakuntza-organoen bidez. Mahai horietan kezkak eta premiak partekatzen dira, bai eta sarearen erabilpenari edo balizko agorpenari buruzko ikuspegiak ezbaian jarri ere. Bertan hartutako erabakiek

“guztion onurarako izango diren hedapenak” bideratzen dituztela aipatu du Guifi-net-eko kideak.

ERRALDOIEI PULTSUA

Zumaiako etxeetara 1.000 mega simetriko arteko konexioa helarazteko gaitasuna izango du sareak, operatzaile handiek herrian eskaini dezaketena baino askoz bizkorragoa. Gainera, abiadura hori “etorkizunean handitzeko aukera” dagoela ziurtatzen du Guifi-netek. Konexioari jarraiki, proiektuaren eraikuntzan parte hartu duten operatzaile guztiek kalitate berdina eskaini ahal izango dute. Hortik aurrera, zumaiar bakoitzak erabaki dezake zein operatzailearekin kontratatu zerbitzua.

Proiektu komunitario askoren gabezia prezio altua, leihakortasun eskasa eta bideragarritasun ekonomiko urria izan ohi da, eta enpresa handiena, berriz, muturreko leihakortasuna eta zintzotasun falta. ZOZ sareak Guifi-neten eskutik zenbait pauso eman ditu biak gainditzeko, eta horretarako gakoa negozio-eredua dela azaldu du Irigoyenek: “Irabazi asmorik gabeko erakundea gara, beraz, inbertsioak eta proiektuak iraunkortasun ekonomikoaren ikuspegitik diseinatzeko, ez etekina maximizatzearen ikuspegitik. Hori ez da enpresa pribatuarekin gertatzen”. Zentzu horretan, kostu finkoak murriztea bilatzen dute erabiltzaileak gehitzearen poderioz, erabiltzaileei ohiko telekomunikazio-enpresenak baino interesgarriagoak diren prezioak eskaintzea ahalbidetuz. Kostu finkoak zaintzeak “bestelako sare-eredu jasangarriak edukitzeko aukera” zabaltzen duela ohartarazi du Guifi-netek; “bestela, mantentze-lan desagokiak eta utzikeriak sareak hondatu egiten ditu”. Hori gerta ez dadin, proiektu lokalekin gertutik egiten du lan fundazio katalanak. Bestalde, operadoreekiko transferentzia-kostuak ere sortzen ditu, eta horiek dira azken erabiltzaileari eragiten diotenak; “betiere, merkatuan operadore handiek eskaintzen dutenaren azpitik”, argitu du Irigoyenek.

FINANTZAZIOA

Zuntz optikoa herrian zabaltzeko hasierako inbertsioa amortizatzeko, erabiltzaileek instalazioaren zati bat finantzatzeko aukera eskaintzen dute sustatzaileek. Horrela, hilero ordaindu behrreko tarifen gutxiago ordainduz jarritako diru hori berreskuratuz joango dira. Zumaiako kasuan, 17€ izango lira-

teke hilean, eta lineako kouotaren kopuru hori hilero aurreztuta, inbertsioa lau urteren buruan amortizatzeko aukera emango lieke bezeroei. Hortik aurrera, ekarpena egin duten bezeroek prezio merke eta finkoa izango lukete behin betiko. “Borondate komunala kudeaketa egokia eta sarearen titulartasunean parte hartu dutenen artean banaketa justua egotea bermatzen dugu, besteak beste, erabiltzaileen artean”, ondorioztatu du Irigoyenek.

Herriko ekonomiari lotuta, Zumaiako enpresentzat ere onuragarria izango delakoan dago alkatea: “Bai telekomunikazioen arloan aritzen direnak, baita gainontzekoak ere. Azpiegitura hori eskura

izatea etorkizuneko ekonomiarentzat oso garrantzitsua da”, uste du. Garmendiak ere, telekomunikazio kooperatiba txiki bateko kide den heinean, argi ditu ZOZen abantailak: “Sarearen dokumentazioa zuzenean eskura du operatzaile orok eta azpiegitura kostuak denentzat berdinak dira, minimo edo sarrera kuotarik eskatzen ez delarik”.

Gainera, Zumaiakoa inguruko herrientzat ere izango delakoan dago. “Zuntz optikoko beste era bateko telekomunikazio sareak eraikitzea dagoela argi utzi duelako”, azaldu du. Behin ZOZ sarea guztiz martxan jarrita, “metodologia eta sistema berri batekin inguruko herrietara zabaltzea” espero du Garmendiak. ●